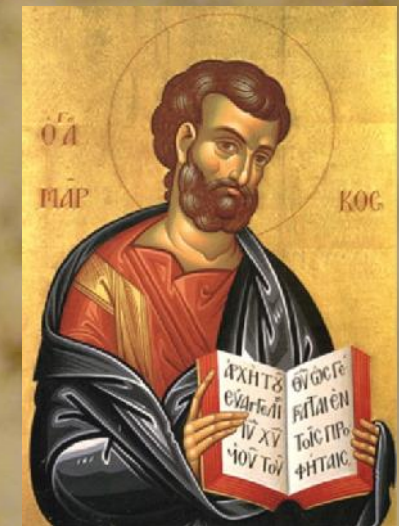
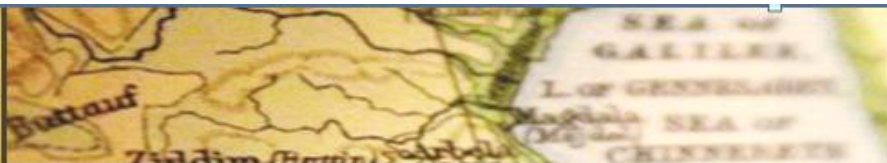

Markus' verhaal
de nieuwe Exodus
in Jezus

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden. En in huis vroegen zijn discipelen Hem opnieuw hierover.

En Hij zei tot hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel jegens haar.

En als zij na haar man verstoten te hebben met een andere trouwt, pleegt zij overspel.'

(Mk.10:1-12)

A. Jes.40:3 *Jahweh de Verlosser*

Markus' inleiding & structuur

I. Jezus machtige verlossingsdaden
in Galilea en daarbuiten
(1:14/15-8:21/26)

II. Reis langs 'de weg', blinden leiden
langs een weg die zij niet kennen
(8:22/27-10:45/52)

III. Jeruzalem
Jahweh' aanwezigheid
(10:46/52-16-8)

B. Maleachi 3:1 *Elia tot waarschuwing*

I. Johannes als de 'Elia' (1:4..)

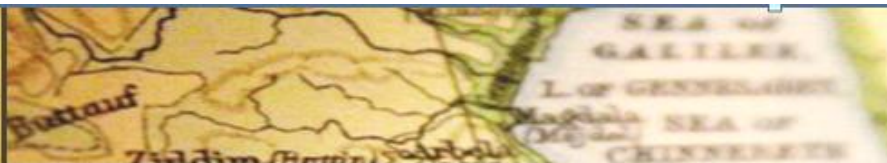
III. Vigenboom & tempel
De komst van Jahweh & vervloeking

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Blinden leiden langs een ongekende weg

Aankondiging lijden & opstanding	Discipelen begrijpen er niets van	Onderwijs omtrent discipelschap
(1) 8.31	8.32-33	8.34-38
(2) 9.31	9.32-34	9.35-50
(3) 10.32-34	10.35-41	10.38-45

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Cpbouw & Structuur

- 9:14 -29:   **a. Genezing van de jongen met de onreine geest**
9:30-32:   **b. 2^e lijdensaankondiging triade**
                  I. lijdensaankondiging (9:31)
                  II. Begrijpen het niet: wie zal de grootste zijn? (9:32-34)
                  III. Onderwijs: eerste onder allen, dienaar van allen (9:35-37)
- 9:38-50:   **c. De ingewijden**
                  I. Niet tegen ons, is voor ons (9:38-40)
                  II. Wie u helpt, helpt Mij (9:41)
                  III. Verleidingen tot zonde (9:42-45)
- 10:1-12:   **d. Onderwijs aangaande echtscheiding**
10:13-16:   **e. Ingaan in het Koninkrijk en zijn als een kind**
10:17-31:   **f. Ingaan in het Koninkrijk en rijkdom**
10:32-45:   **g. 3^e lijdensaankondiging triade**
                  I. lijdensaankondiging (10:32-34)
                  II. Begrijpen het niet: de beste plaatsen (10:35-41)
                  III. Onderwijs: dienen, niet gediend worden (10:42-45)

De nieuwe Torah?
9:38 - 10:31

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

❖ Vloeit voort uit Jezus onderwijs volgende op onderlinge twist wie nu **de grootste** van hen is

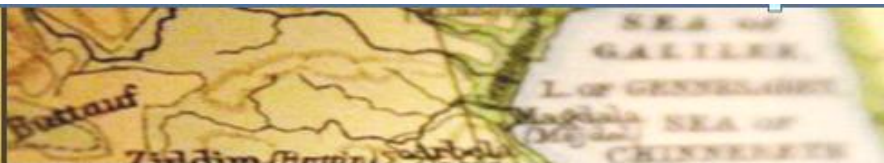
'Als iemand de eerste wil zijn, zal hij de laatste van allen en aller dienstknecht zijn.'

'Wie een van zulke kinderen ontvangt in mijn naam, ontvangt Mij'

En wie een van de kleinen die in Mij geloven, een aanleiding tot vallen is,

Hebt zout in uzelf en houdt vrede onder elkaar.

Dienaar van allen zijn, de allerkleinsten verwelkomen, anderen niet uitsluiten, niemand ten val brengen, onderlinge vrede bewaren...

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

- ❖ Let op de regio waar deze 'verzoekende' vraag door Farizeeën aan Jezus gericht wordt. . .
- ❖ Judea is het machtsgebied van Herodes ➡ wat is het heikele onderwerp van de vraag?
- ❖ Zegt het u iets Herodes en. . . echtscheiding? *Waarom werd Johannes gevangen gezet?*

'Johannes had tot Herodes gezegd: Het is u niet geoorloofd de vrouw van uw broer te hebben.' (Mk.6:18)

- ❖ Zou gezien hun bedoelingen, de vraag van de Farizeeën uit de lucht komen gevallen?

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

- ❖ De 1e maal dat wij hen opnieuw ontmoeten sedert hun vraag om een teken (waarschuwing)

En Hij gebod hun en zei: Let op en kijkt uit voor het zuurdeeg van de farizeeën en voor het zuurdeeg van Herodes. (Mk.8:15)

- ❖ 'om Hem te verzoeken' ➡ enige maal dat deze woorden nog gevonden worden? (woestijn)
- ❖ De echtscheidingscijfers onder de Farizeeën in de 1^e eeuw, waren schandalig hoog...

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

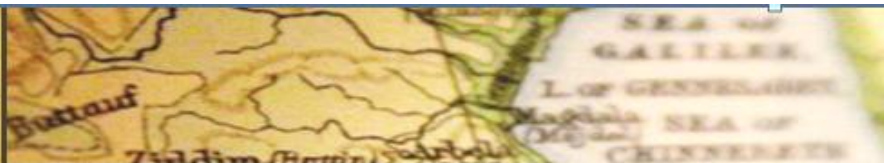
Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

Enkele inleidende opmerkingen:

- ❖ In de Wetgeving v/d Sinai is er geen uitgewerkte regeling om echtscheiding te voltrekken
- ❖ Alle joden veronderstelden dat in bepaalde gevallen echtscheiding **gewettigd** was
- ❖ Alleen de grond voor een rechtsgeldige echtscheiding stond zwaar ter discussie
- ❖ Alle joden veronderstellen dat na rechtsgeldige echtscheiding er hertrouwd kan worden

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

Enkele inleidende opmerkingen:

- ❖ De Schrift veronderstelt de rechtsgeldigheid van een echtscheiding *in bepaalde gevallen*
- ❖ Vormt de achtergrondreden voor de opgenomen verordening van een **scheidbrief**
- ❖ Zorgt dat het onschuldige slachtoffer niet gestraft blijft door de veroorzaker, de echtbreker
- ❖ **Belangrijk uitgangspunt** → echtscheiding gebeurt niet voor de rechter in de rechtszaal

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

Enkele inleidende opmerkingen:

- ❖ De 'echtscheiding' grijpt plaats wanneer iemand zijn 'verbondseed' brutaal verbreekt!
- ❖ Echtbreuk grijpt plaats wanneer men de partner ontrouw is door de beloftes niet te houden
- ❖ De scheidsbrief is enkel het bewijs dat die persoon nu vrij is van plichten t..a.v de ex-partner
- ❖ Alle Joden erkennen terecht overspel als een gewettigde reden tot formele echtscheiding

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

Enkele inleidende opmerkingen:

- ❖ De 'echtscheiding' grijpt plaats wanneer iemand zijn 'verbondseed' brutaal verbreekt!
- ❖ Echtbreuk grijpt plaats wanneer men de partner ontrouw is door de beloftes niet te houden
- ❖ De scheidsbrief is enkel het bewijs dat die persoon nu vrij is van plichten t..a.v de ex-partner
- ❖ **Maar...** nergens verklaart de Wet overspel als een gewettigde reden tot echtscheiding

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

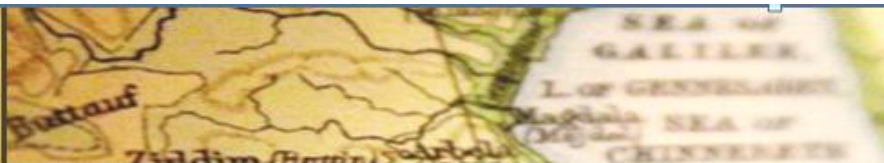
Enkele inleidende opmerkingen:

❖ **Jahweh heeft Israel zelf weggezonden omdat het zich niet hield aan de verbondsbeloftes!**

'Maar Ik zag, toen Ik vanwege alles waarin het afvallige Israël overspel had gepleegd, haar weggestuurd had en haar een echtscheidingsbrief gegeven had, dat Juda, haar trouweloze zuster, niet bevreesd werd.

Zij ging zelf ook hoererij bedrijven.' (Jer.3:8)

❖ **Jahweh strafte Israel voor overspel, hoererij, ontrouw en verlating (vgl: Hos.1:3, Ezech.16)**

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

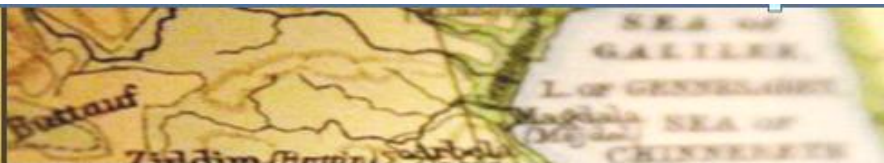
Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

Enkele inleidende opmerkingen:

- ❖ Jahweh heeft Israel zelf **weggezonden** omdat het zich niet hield aan de verbondsbeloftes!
- ❖ Jezus' woorden dienen dan ook in de context van Israëls verhaal begrepen te worden
  - 'Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel jegens haar.
En als zij na haar man verstoten te hebben met een andere trouwt, pleegt zij overspel.'
- ❖ Jezus' woorden dienen begrepen te worden naar wat cultureel al *verondersteld wordt*

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

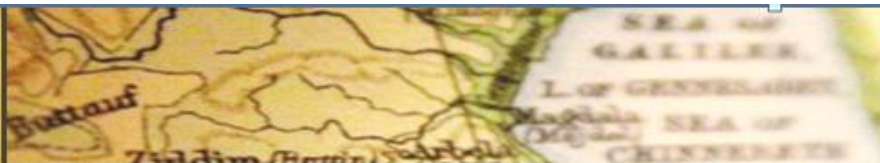
Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

Enkele inleidende opmerkingen:

- ❖ Men gelooft algemeen, dat bij een ernstig misdrijf echtscheiding **Gods wil** is
- ❖ De meerderheid van de Farizeeën stond echtscheiding toe voor elke mogelijke reden
- ❖ **Hoe is dit ooit zover kunnen komen?**
- ❖ Louter om praktische redenen werd de 'echtscheidingsprocedure' gevoelig versoepeld
- ❖ Formele echtscheiding was duur, tijdrovend en had ingrijpende juridische gevolgen

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

❖ De vraag is niet *of echtscheiding überhaupt geoorloofd is* ➡ kan ik mijn vrouw dumpen?

'En er kwamen Farizeeën tot Hem om Hem te verzoeken, en zij zeiden:
Is het geoorloofd zijn vrouw te verstoten om iedere redenen?' (Mt.18:3)

❖ Een echtscheiding zonder bewijs van schuld, zonder juridische sancties

❖ Jezus richt meteen de aandacht op hun 'geliefde' Mozes, *de hoogst mogelijke autoriteit*

❖ Zij wijzen onmiddellijk op de enige passage uit de Wet waar echtscheiding wordt vermeld

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

❖ De vraag is niet *of echtscheiding überhaupt geoorloofd is* ➡ kan ik mijn vrouw dumpen?

'En er kwamen Farizeeën tot Hem om Hem te verzoeken, en zij zeiden:
Is het geoorloofd zijn vrouw te verstoten om iedere redenen?' (Mt.18:3)

❖ Een echtscheiding zonder bewijs van schuld, zonder juridische sancties

❖ Jezus richt meteen de aandacht op hun 'geliefde' Mozes, *de hoogst mogelijke autoriteit*

❖ Reactie ➡ 'Mozes zegt dat we een scheidbrief mogen geven en ze mag vertrekken...'

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

‘Wanneer iemand een vrouw genomen en gehuwd heeft, dan zal, (als hij haar geen genegenheid toedraagt, omdat hij iets onbehoorlijks aan haar gevonden heeft, en hij een scheidbrief geschreven en haar die overhandigd heeft, waarna hij haar uit zijn huis heeft weggezonden) en als zij dan uit zijn huis vertrokken, haars weegs gegaan en de vrouw van een ander geworden is; en als dan de laatste man een afkeer van haar krijgt, een scheidbrief schrijft, haar die overhandigt en haar uit zijn huis wegzendt; of als de laatste man, die haar tot vrouw genomen heeft, gestorven is, dan zal de eerste echtgenoot, die haar weggezonden heeft, haar niet opnieuw tot vrouw mogen nemen, nadat zij verontreinigd is geworden; want dat is een gruwel voor het aangezicht van Jahweh; gij zult geen zonde brengen over het land dat Jahweh, uw God, u ten erfdeel geven zal.’ (Dt.24:1-4)

- ❖ **Belangrijk** ➡ Deze passage veronderstelt een ‘formele’ echtscheiding (wat er nu gebeurt!)
- ❖ Het betreft namelijk een situatie waar een vrouw al **weggezonden EN hertrouwd** is
- ❖ Verordening ➡ een hertrouwde vrouw mag niet door haar 1^e man teruggenomen worden
- ❖ Verordening ➡ de man die zijn vrouw de deur wijst, **MOET** haar een scheidbrief geven
- ❖ **De scheidbrief is dus ter bescherming van de vrouw, om misbruik tegen te gaan**
- ❖ Verordend van God om haar te bewaren voor de hardheid van hart, van haar ex-man!

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

‘Wanneer iemand een vrouw genomen en gehuwd heeft, dan zal, (als hij haar geen genegenheid toedraagt, omdat hij iets onbehoorlijks aan haar gevonden heeft, en hij een scheidbrief geschreven en haar die overhandigd heeft, waarna hij haar uit zijn huis heeft weggezonden) en als zij dan uit zijn huis vertrokken, haars weegs gegaan en de vrouw van een ander geworden is; en als dan de laatste man een afkeer van haar krijgt, een scheidbrief schrijft, haar die overhandigt en haar uit zijn huis wegzendt; of als de laatste man, die haar tot vrouw genomen heeft, gestorven is, dan zal de eerste echtgenoot, die haar weggezonden heeft, haar niet opnieuw tot vrouw mogen nemen, nadat zij verontreinigd is geworden; want dat is een gruwel voor het aangezicht van Jahweh; gij zult geen zonde brengen over het land dat Jahweh, uw God, u ten erfdeel geven zal.’ (Dt.24:1-4)

De verschillende interpretaties:

- ❖ ‘onbehoorlijks’ werd begrepen als overspel **EN alle evenwaardige overtredingen**
- ❖ misbruik, geweld, mishandeling, publieke vernedering, niet voorzien in materiële en...
- ❖ emotionele zorg, verwaarlozing, verlating, enz...
- ❖ Elke vorm van verzaking en verbreking v/d afgelegde beloftes van het **huwelijksverbond**
- ❖ Rabbi Hillel ging veel verder → ‘iets’ en ‘onbehoorlijks’ werden apart geïnterpreteerd...

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

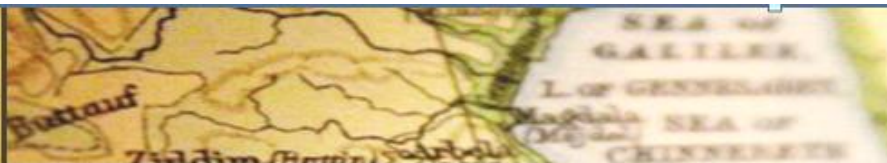
Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

- ❖ Jezus maakt duidelijk dat echtscheiding, *in tegenstelling tot wat zij menen*, niet **Gods wil** is
- ❖ 'de hardheid van uw hart' → historisch gezien: verzet & weerspanning tegen **Gods wil**
- ❖ *Waar opent de Wetgeving mee als Mozes die voorhoudt aan de 2^e generatie?*

'alleen aan uw vadersen heeft Jahweh Zich verbonden en alleen hen heeft Hij liefgehad, en u, hun nakroost, heeft Hij uit alle volken uitverkoren, zoals dit heden het geval is. Besnijdt dan de voorhuid uws harten en weest niet meer hardnekkig.' (Dt.10:15,16)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

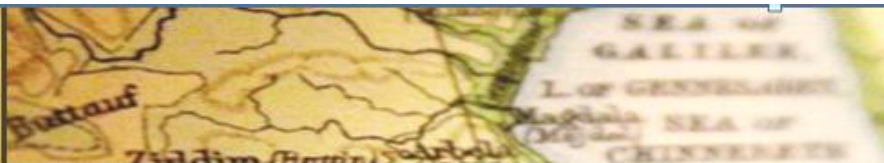
Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

'alleen aan uw vaders heeft Jahweh Zich verbonden en alleen hen heeft Hij liefgehad, en u, hun nakroost, heeft Hij uit alle volken uitverkoren, zoals dit heden het geval is. Besnijdt dan de voorhuid uws harten en weest niet meer hardnekkig.' (Dt.10:15,16)

- ❖ Elke verbreking van het huwelijksverbond kent zijn oorsprong in verharde harten. . .
- ❖ Een 'hardnekkige' houding is de oorzaak waarom vrouwen beschermd moeten worden!
- ❖ Scheidsbrieven zouden niet nodig zijn indien men de huwelijksbeloften **niet** verbrak

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

'alleen aan uw vaders heeft Jahweh Zich verbonden en alleen hen heeft Hij liefgehad, en u, hun nakroost, heeft Hij uit alle volken uitverkoren, zoals dit heden het geval is. Besnijdt dan de voorhuid uws harten en weest niet meer hardnekkig.' (Dt.10:15,16)

- ❖ Elke verbreking van het huwelijksverbond kent zijn oorsprong in verharde harten. . .
- ❖ Een 'hardnekkige' houding is de oorzaak *waarom vrouwen beschermd moeten worden!*
- ❖ Jezus onderbouwt vervolgens zijn standpunt door te wijzen op het beginsel, **Gods wil**. . .

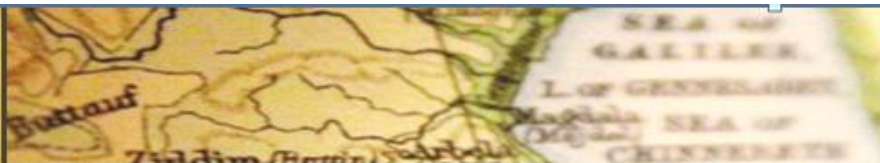
Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judea en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer. En de farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verstoten, -om Hem te verzoeken.

Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar te verstoten. Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.' (Mk.10:1-9)

- ❖ Jezus begrijpt onze 'gender diversiteit' boven alles vanuit het oogpunt van **het huwelijk**...
- ❖ Wat meteen ook Gods doel met het huwelijk duidelijk stelt → procreatie → familie - kinderen
- ❖ 'Huwelijk' is geen sociale constructie → samenlevingsvorm (op basis van gender voorkeur)
- ❖ Het huwelijk is bedoeld om een 'eenheid' te vormen, de basis om familie te stichten
- ❖ Gods bedoelingen zijn een eenheid vormen en geen scheiding → rebellie - afgoderij

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden. En in huis vroegen zijn discipelen Hem opnieuw hierover. En Hij zei tot hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel jegens haar. En als zij na haar man verstoten te hebben met een andere trouwt, pleegt zij overspel.' (Mk.10:5-12)

- ❖ Het mag duidelijk zijn dat Jezus het met de gangbare opvattingen volledig oneens is!
- ❖ Eenmaal in besloten kring, erkent Jezus **Johannes' standpunt** voor zowel man als vrouw
'Johannes had tot Herodes gezegd: Het is u niet geoorloofd de vrouw van uw broer te hebben.' (Mk.6:18)
- ❖ Herodes en Herodias hadden beiden hun 1^e partner verstoten om samen te hertrouwen...
- ❖ Wie zijn partner zonder rechtsgeldige reden verstoot, enkel om te trouwen, pleegt overspel

'Ik zeg u echter, dat wie zijn vrouw verstoot, niet om hoererij, en met een andere trouwt, overspel pleegt; en wie met een verstoten vrouw trouwt, pleegt overspel.' (Mt.19:9)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden. En in huis vroegen zijn discipelen Hem opnieuw hierover. En Hij zei tot hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel jegens haar. En als zij na haar man verstoten te hebben met een andere trouwt, pleegt zij overspel.' (Mk.10:5-12)

Dramatische gevolgen van moedwillige verstoting:

- ❖ De verstoten vrouw wordt onvrijwillig het slachtoffer van 'het overspel' van haar man
- ❖ De verstoten vrouw kan niet alleen overleven en is zelf genoodzaakt om te hertrouwen
- ❖ De verstoten vrouw **en** de '2^e man' worden verontreinigd door de zonde van haar 1^e man

'...dan zal de eerste echtgenoot, die haar weggezonden heeft, haar niet opnieuw tot vrouw mogen nemen, nadat zij verontreinigd is geworden; want dat is een gruwel voor het aangezicht van Jahweh; gij zult geen zonde brengen over het land dat Jahweh, uw God, u ten erfdeel geven zal!' (Dt.24:1-4)

- ❖ De gevolgen van 'verstoting' blijven nimmer beperkt tot het slachtoffer, *dus doe het niet!*

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden. En in huis vroegen zijn discipelen Hem opnieuw hierover. En Hij zei tot hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel jegens haar. En als zij na haar man verstoten te hebben met een andere trouwt, pleegt zij overspel.' (Mk.10:5-12)

'niet om hoererij' **wat wordt er mee bedoeld?**

'Ik zeg u echter, dat wie zijn vrouw verstoot, niet om hoererij, en met een andere trouwt, overspel pleegt; en wie met een verstoten vrouw trouwt, pleegt overspel.' (Mt.18:9)

❖ Griekse woord in de grondtekst: **'porneia'** → Hebreeuws: **'zanah'**

I. Enkel overspel

II. Elke vorm van seksuele immoraliteit: incl. bestialisme, homoseksualiteit (verlating)

III. Voorgaande + elke ernstige overtreding - verbreking van de huwelijksbeloftes

misbruik, geweld, publieke vernedering, niet voorzien in materiële & emotionele zorg, verwaarlozing

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden. En in huis vroegen zijn discipelen Hem opnieuw hierover. En Hij zei tot hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel jegens haar. En als zij na haar man verstoten te hebben met een andere trouwt, pleegt zij overspel.' (Mk.10:5-12)

'Nu gebeurde het in die dagen, toen er geen koning in Israel was, dat diep in het gebergte van Efraim een Leviet als vreemdeling vertoefde, die zich een bijvrouw uit Betlehem in Juda genomen had. Maar zijn bijvrouw werd hem ontrouw en liep van hem weg naar het huis van haar vader te Betlehem in Juda, waar zij vier volle maanden bleef.' (Richt.19:1,2 NBG)

'...Maar zijn bijvrouw bedreef hoererij tegen hem en ging bij hem weg, naar het huis van haar vader in Bethlehem in Juda. En zij bleef daar enige dagen, te weten vier maanden.' (Richt.19:2 HSV)

❖ 'Zanah' ➡ omvat meer dan enkel ongeoorloofde seksuele handelingen (verlating)

Markus' verhaal de nieuwe Exodus in Jezus

Onderwijs aangaande echtscheiding

'Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; van het begin van de schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn', zodat zij niet meer twee maar één vlees zijn. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden. En in huis vroegen zijn discipelen Hem opnieuw hierover. En Hij zei tot hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel jegens haar. En als zij na haar man verstoten te hebben met een andere trouwt, pleegt zij overspel.' (Mk.10:5-12)

'En Jahweh zei tegen Mozes: Zie, u gaat bij uw vadersen te ruste; en dit volk zal opstaan en als in hoererij achter de vreemde goden van het land waar het naartoe gaat, aangaan, in het midden van dat land. Het zal Mij verlaten en Mijn verbond, dat Ik ermee gesloten heb, verbreken.' (Deut.31:16)

'Dat zal u dan tot een gedenkkwast zijn; als gij daarnaar ziet, dan zult gij al de geboden van Jahweh gedenken en die volbrengen zonder uw hart of uw ogen te volgen, dat gij u daardoor tot hoererij zou laten verleiden, opdat gij gedenkt en volbrengt al mijn geboden en heilig bent voor uw God.' (Num.15:39)

- ❖ 'Zanah' ➡ omvat meer dan enkel ongeoorloofde seksuele handelingen (verlating)
- ❖ 'Zanah' ➡ elke ernstige overtreding en dus verbreking van de **huwelijksbeloftes**

Markus' verhaal
de nieuwe Exodus
in Jezus

